

Franckesche Stiftungen zu Halle

Pauli Manutii Epistolarum Libri XII

Manuzio, Paolo

Lipsiæ, Apud Johann. Herebord. Klosium, Anno 1707.

VD18 11417161

Epist. III. Ex Epist. Claror. Viror. p. 230. Iulius Pogianus Paulo Manutio S. D.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:hbz:ha33-1-198567

Epist. III.

Ex Epist. Claror. Viror. p. 230.

JULIUS POGIANUS PAULO
MANUTIO S. D.

Occasionem Epistolæ hujus & argumentum paulo altius
repetere libet. Cum Anno 1559. post obitum Pauli IV.
de novo Pontifice deliberaretur, Venetorum Legato Aloysio
Mocenico itineris Romani comitem adjunxit se Octaviano
quoque Magius. Qui cum Venetiis discedens valedicere
amicissimo Manutio, quod occupationes hoc vetarent, non
potuisset, mox ubi Romam pervenit, illi se per literas excu-
sas. Rescribit illi Manutius eâ Epistolâ, quæ libri II. legi-
tur ultima: Profectò nihil, & his verbis clauditur: Va-
le & salutem dic meo nomine exquisitæ eloquen-
tiæ viro Julio Pogiano, cujus tibi amicitiam & con-
suetudinem valdè gratulor. Sequentis anni mense,
ut apparet, Majo exeunte, Româ discessit Legatus Venetus
atq; sic & Octavianus Magius Venetias est reversus. Illi
reditum istum gratulatur Pogianus non tam patriæ ac pa-
rentum causâ, quos reviserit; nec dignitatis, cujus in ab-
sentem à Decemvirali Venetorum consilio collata (de quâ
stari possunt Epistolæ gratulatoriæ, Jo. Bapt. Rosarii una,
Petri Justiniani altera p. 234. & 239. Epist. Cl. Vir. fru-
ctus se jam exerat; quam quod frui denuo posset consuetu-
dine Pauli Manutii. Quem iam exquisito decorat enco-
mio, ut dignum habuerimus, quod agmen duceret elogio-
rum elegantia Manutiana. Ipsam totam Pogiani Episto-
lam ex-

lam exhibent Epistole Clar. vir. p. 226. seq. cujus in fine ut pro Julio Mense Junium rescribamus, responsoria facit Magii, quæ sequitur p. 240. Quæ ex responsione hoc amplius intelligas: continere se Magium non potuisse, quin ex Orationibus Poggiani, quas hic in vita à se descriptas ut premeret, ipsum rogaverat, illam, quam Rhodiorum Equitum nomine exaraverat, Manutio aliisque ostenderet, quibus ea mirifice placuit.

Manutio vere, ubi et laudes, quibus eum affecisset Poggianus, cognovit, subnata causa est scribendi ad Poggianum eas literas, quæ lib. V. n. 9. incipiunt: Quam libenter & quam sæpè, quibus ad illas Poggiani laudes modeste responderet, easque in ipsum, facta et orationis pro Equitibus Rhodiis mentione, rejicit. Huic ergo Epistole jam respondet Poggianus, Manutioque mutuam reddit modestiam ac civilitatem. Hoc addo, perperam in editione, quæ nunc, Colonienfis inscriptas esse literas Octaviano Magio, cum Paulo Manutio deberent. Res ipsa clarior est, quam ut verba sint multa profundenda.

DEbebam tibi antea plurimum pro mentione, quam de me in tuis ad ornatissimum adolescentem Octavianum Magium literis honorificentissime feceras. Quam in re quamquam intelligebam, te non tam judicii tui testimonium mihi dedisse, quam amoris in ipsum Magium, cujus opinione tibi tantopere fuisses commendatus: tamen quia videbam fore, ut magis, quam mihi tribuisses laudem, quam laudis causam multi spectarent, tanto tuo beneficio devinctus, maximas tibi habebam gratias, & agebam apud omnes; tibi vero ipsi hoc

Ddd 2.

lite.

literarum officium propterea minùs reddebam, quòd verebar, ne hujusmodi significatione grati animi mei tuam de me sententiam condemnarem. Sed victa est illa ratio abundantia quâdam tam Magii humanitatis, quàm benignitatis tuæ. Nam ille ambitione lapsus in me prodidit infantiam meam, [ostendendâ videlicet oratione Poggiani pro Equitibus Rhodiis ad Pontificem habitâ] quam tu non solùm gratiæ, sed constantiæ tuæ causâ disertissimis ad me literis eloquentiam mihi videri vis: quæ si esset, nã ego illam in te remunerando, qui in me ornando vel tuis laudibus es diligentissimus, libenter expromerem. Neque v. latior aut gratior campus esse posset, in quem melius vim orationis incitarem. Sed planè deprehensus sum, ut mihi jam non sit integrum, alterutrum crimen effugere, vel hoc ipsum infantia, vel inhumanitatis. Non rescribam tibi ad humanissimam & elegantissimam epistolam? Quid hominis sim, si hanc officii vicissitudinem neglexero? Respondeam? quis præstabit, me in vulgari hac meâ scribendi consuetudine à te, si minùs aperto crimine, at saltem tacitâ existimatione repressum non iri? præsertim cùm, si quid adhuc à me scriptum legeris, id vel tempore vel insciente me factum esse, possit excusari; in hac epistolâ fortasse nullus est excusationi locus. Sed officium sit antiquissimum, & *χάλιστον χρευσίαν*, quæ quoniam tu & liberaliter æstimas, & amice verbis extollis, quanti sint, idem tu videris: nam mihi majori curæ est quemadmodum, qua possum re, gratus erga te videar, quam quemadmodum, qua esse debeam,

judi-

judic
vel tu
laude
ræ do
an ut
tare.
re, in
detur
tuis l
dis, q
am.
perve
omni
aspira
prove
terer
lucul
& elo
& app
istuc
script
tando
guent
dum
vet ca
quan
cunq
dition
arbitr
sit hã
Morri

judicer, cum non possim. Vestra est ista paucorum, vel tua potius unius facultas, veterem in scribendo laudem hoc seculo referendi. Quod utrum naturæ dono consecutus sis, an studio & industriâ tua, an utroq; neutram in partem necesse habeo disputare. Illud quidem certè neqveo silentio præterire, ingenium ac diligentiam, quæ vix agnoscere videtur pudor tuus, mirandum in modum elucere in tuis literis; illis verò impedimentis & incommodis, quæ commemoras, cumulari etiam tuam gloriam. Qui si tot tantisque affectus difficultatibus eò pervenisti, quò nostrâ memoriâ nemo eorum, qui omnibus studiorum adjumentis instructi fuerint, aspiravit; & quo te altius summa discendi facultas provehere potuit? Illustrarunt igitur mihi crede, te rerum asperitates, quas cum & fortiter tuleris, & luculenter enumeres, quamvis modestiâ virtutem & eloquentiam tuam extenues, re tamen eminent & apparent. Ac meos quidem ferit oculos decus istuc tuique lumen ingenii, sic ut admirari satis tua scripta non possim, tantum abest, ut assequar imitando. Nec verò sentio, quâ me, non omnino languentem odio, aut quando etiam ita vis, non tardum ingenio, magnopere in studio unquam adjuvet cæli aut loci hujus opportunitas; contra potius, quantum mihi Roma obfuerit, intelligo. Nam cui-cunque hîc operam dederim, ea adhuc officii conditione dedi, ut ejus, apud quem essem, non meò arbitriò & studere & scribere cogerer. Quæris, quæ sit hâc in urbe ratio scriptionis & lectionis meæ? **Horrida, inculta, & planè dissimilis ejus artis, in**

Ddd 3

qua

quâ ipse singulari honore versaris. Quin etiam cœ-
 lum hoc, cujus affectio, te olim incolâ hujus urbis,
 eloquentiam nobis ingenerabat, nescio quomodo
 est immutatum, & vim illam suam dimisit. Ne sum-
 morum quidem virorum imagines consuetudinem
 servant in admonendo suam; prorsus mutæ sunt,
 ut aliis quibusdam loquentibus modò imaginibus,
 silentio gratificari videantur. Reliqui sunt Gui-
 lielmus Sirletus, & Octavius Pantagathus, duo e-
 ruditiſſimi ac sanctiſſimi viri, quos si, quod mihi eſſet
 optatiſſimum, quanquam mihi facultatem eorum
 concedit humanitas, frequens poſſem convenire,
 non meæ me fortunæ pœniteret. Sed tanti, tamq̃ve
 propinqui boni fructum neceſſaria aſſiduitas ope-
 ræ meæ capere non ſinit. Ita mecum actum eſt &
 agitur incommodius, qui cum præclara alia multa
 Romæ cum multis deſidero, tûm iſtum ornatè di-
 centem, non ſolùm purè loquentem, prudentiam,
 cujus cupiditate fui incenſus à puero, in his ejus ſe-
 dibus dolenter interdum requiro cum paucis, ac
 luſtratis animo terris omnibus, inanis ferè tuis æ-
 dibus, id eſt, in ſcriptis, concluſam Romanæ oratio-
 nis dignitatem & amo & admiror. Neq̃ve verò aut e-
 go te, ſi perinde, ut meritus es, laudare non q̃veo,
 verè laudare non debeo, aut tu de tuis ornamentis
 exiſtimare debes ex tuâ verecundiâ, non ex com-
 muni omniũ propè ſententiâ. Quod ſi durior es
 in tuâ laude, cur indulgentior es in meam? Qui me
 alterum penè te fingis & pingis artis tuæ coloribus.
 Verùm iſta eſt ſapientia, ſummâ in te religione cum
 pari in me benignitate adæquanda, ferre palmam
 univer-